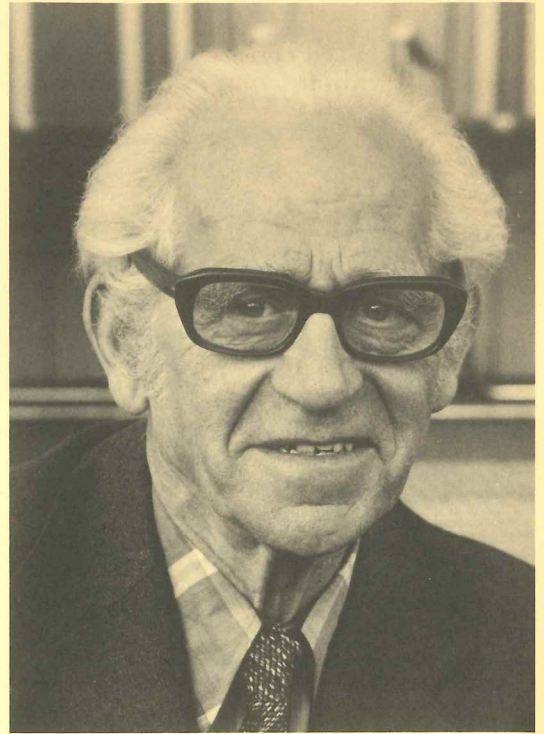

Hästhagen 50 år

Tage Holmberg, 73 år, är den ende kvarlevande från Villaägareföreningens första styrelse.

– Vi hade många viktiga frågor att brottas med i början, berättar han.

Tage Holmberg, 73 år, berättar:

”Den bästa affären jag gjort i hela mitt liv”

– Jag kom hit i slutet på 20-talet.

Det var strax efter sedan jag hade varit hemma och hämtat ut ett litet arv efter min far.

Hade då min fästmö Svea ute vid Erstavik, varför jag åkte Saltsjöbadståget till Duvnäs och knallade över till Erstavik genom skogen.

På söndagsmorgonen, då vi satt och läste Stockholms-Tidningen, såg vi att dom hade styckat i Hästhagen. Jag föreslog genast Sveas far, som hade häst och vagn: ”Sätt för Grälle, så åker vi bort och tittar!”

– På den tiden fanns det ju inga vägar här. Hästhagsvägen, Ångsvägen och Smedjevägen fanns visserligen, men var bra mycket smalare än nu. Nedanför Smedjevägen, mot sjön, vara bara ett stup.

Det var direktör Neumüllers dödsbo som ägde marken och som började stycka till försäljning redan 1926, samma år som Neumüller dog.

Jag fann min hörna här vid Smedjevägen/Villavägen. Jag lade 500 kronor på hand av de begärda 2.500:- och fick en tomt på 791 kvadratmeter i ett totalt oexploaterat område.

Det var nog den bästa affären jag gjort i hela mitt liv!

Alla jobbare

1927 började vi schakta, fick lån och skaffade ritningar. Svea och jag

hjälpes åt, men fick också god hjälp av grannarna. Alla här var jobbare och alla hjälptes åt.

Det fanns inga maskinella resurser och ingen hade gott om pengar. Skulle man gjuta en grund eller resa en stomme var alla med och blandade eller stöttade. Sedan gick man till nästa, undan för undan.

Numera är var och en sig själv nog, finns inte längre den samhörighet som var då...

Så jobbade vi nästan dag och natt tills det var färdigt – och sedan hade vi det kämpigt i tio års tid. Vi kunde inte gå på bio eller unna oss någonting. Och det var likadant för alla som bodde här då.

Bussen kom 1955

Detta var ju i början på 30-talet och det var väldigt magert. Själv job-

bade jag på Ångturbin, som låg tvärs över sjön. På vintern gick man över isen eller cyklade runt sjön, om sommaren rodde man.

Några andra förbindelser fanns inte.

Om man skulle in till stan fick man gå till Nacka station och ta tåget till Slussen. Så småningom kom bussen fram till Nackanäs och då bron, som tidigare bara varit avsedd för häst och vagn, gjordes i ordning för busstrafik, fortsatte bussen fram till vändhållplats vid Damm-torp.

Inte förrän den 17 oktober 1955 fick vi bussförbindelse hit till Hästhagen!

Två affärer

Däremot hade vi gott om affärer, till och med bättre än nu.

Högberg hette dom som ägde den första affären.

Den låg uppe vid torget, som vi kallar det.

Affärsmannen själv arbetade vid AGA, så det var hans fru och hans syster som skötte affären.

Systemen gifte sig efter en tid med en som hette Sahlin och dom startade själva en affär och konkurrerade ut den gamla. Den låg vid Hästhagsvägen.

Så kom det sig att vi ett tag hade två affärer för Hästhagens hundra-talet hushåll.

Byggde dansbana

Det som gjorde mycket till sammanhållningen förr var att vi dels hade affären som träffpunkt, dels villaföreningen och dessutom en dansbana.

Till en början slog vi upp ett golv så vi fick en dansbana uppe på Lekplan varje midsommar. Sedan byggde vi en dansbana nere vid sjön, vid nuvarande allmänningen.

Vi göt höga pelare, den låg nästan ut över vattnet, det var väldigt tju-sigt.

Ett frisksportargång hjälpte till vid bygget. Tillsammans med Harald Håkansson svarade de till en början även för musiken och upp-trädde också på våra fester.

Så länge som vi bara körde kultu-rell dans gick det bra, det kom folk även från andra sidan sjön och dan-sade till vår musik; gitarr och drag-spel.

Men sedan blev pretentionerna för stora, folk ville ha fina jazzmusi-ker... Det fanns heller ingen som ville ta över och sköta dansbanan. Så den försvann för ungefär 25 år sedan.

Två kronor årsavgift

Villaföreningen bildade vi i Pers-sons garage 1928. Garaget ägdes då av Thysell. Efter bildandet höll vi våra möten omväxlande i garaget och i källaren på stora Erstagården.

Allt eftersom vi blev fler fick vi dra oss till Nysätra och hålla möten i en sal för barnbespisning.

Nästa träffpunkt blev Nackanäs värdshus och där höll vi till ända tills Järlagården blev klar i mitten av 40-talet. På Nackanäs hade vi också julfester för barnen, då Hers-berg och jag var tomtar.

Vid första mötet valdes styrelse och beslutades om tryckning av stadgarna. En årsavgift på två kro-nor fastslogs, inträdesavgiften var hela 20 kronor.

Det var många som var aktiva. Själv blev jag, trots min ungdom, vald till ordförande och är nu enda kvarlevande från föreningens första styrelse.

Några kvinnor var aldrig med på den tiden. Enligt gamla stadgarna gäller nämligen endast en röst för varje tomt och det var bara en enda kvinna tidigare som var skriven för en fastighet.

Tre viktiga frågor

Vi hade tre viktiga frågor att brot-tas med under 30- och 40-talen. Det var väg- och el- och avloppsfrågor-na. Sigge Söderkvist och Erik Janby lade ner mycket arbete på dessa frågor.

Det var en svår tid innan vi fick lyset, särskilt som ett par tre hus-håll satte sig på tvären och inte ville vara med.

Vi fick lov att bilda en särskild kommitté och sedermera fick vi in-skrivet en klausul som förordade samtliga tomtägare att gå in i villa-föreningen innan de fick ansluta till el-nätet. Men det tog många år in-nan det gick igenom.

Avloppsfrågan var också en stor stötesten.

Vi hade naturligtvis inga vatten-klosetter, utan torrdass och det var mycket obehagligt.

Avloppet gick ut i ett stort dike, som löpte parallellt efter gatan. I di-

ket lade vi ner 9-tumsrör och från stugorna anslöt vi med 6-tumsrör. Allt avlopp rann så genom rören till en stor septisk tank som vi hade gjutit nere vid sjön. Många fick emellertid sina brunnar och därmed vattnet förorenat.

Med detta levde vi ända fram till 1953, då vi fick kommunalt vatten och avlopp.

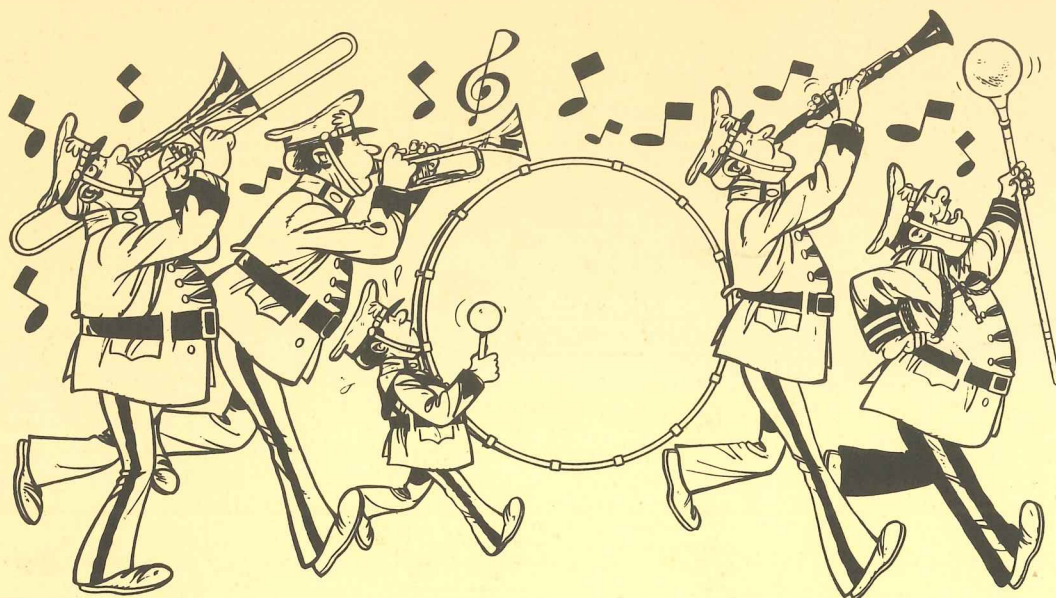
Men man var ju ung – och livet lekte.

Och detta att ha något eget tyck-te man var roligt, även om det på den tiden var mycket jobbigare än nu.

Intervju: Ann Andrén-Karlström,
Smedjevägen 13
Foto: Peter Dolk, Utsiktsvägen 5

Tage och Svea Holmberg framför sin fas-tighet Villavägen 10. Det är nu 50 år se-dan de började bygga sitt hem.

Program för jubileumsfestligheterna lördagen den 3 juni 1978

- 10.20** Bussar avgår från Hästhagens busshållplatser mot Skeppsbrokajen.
- 11.00** Till sjöss med M/S Kung Erik! Guidad tur längs Djurgården, Fjäderholmarna och Nackalandet mot Nyckelviken. Sjön suger, servering finns ombord. Liksom musik.
Vid Nyckelvikens brygga gör vi strandhugg och säger farväl till Kung Erik. På grönan äng väntar mat och dryck. När vi ätit leker vi glada lekar. "Nacka musikdagar" pågår samtidigt på Nyckelviken. Fritt fram för strövtåg bland sköna toner!
- 15.00** Första bussen avgår hemåt mot Hästhagen.
- 15.30** Ytterligare en buss avgår mot Hästhagen.
- 16.00** Uppladdning inför kvällen (Förslag till aktiviteter: Fotbolls-VM i TV, Sverige möter Brasilien, kvällsmat, nattning av mindre barn, ut/omklädning och en drink hos grannen m m, m m . . .)
- 20.30** Orkestern spelar upp! På Järlagården. Tjo och tjim så länge vi orkar. Förfriskningar (alkoholfria) och nattamat. (Starka drycker medtages efter individuella behov!)
Klädsel: Som det behagas – eller gärna som för 50 år sedan.

Vad kostar kalaset?

På dagen: 20 kronor för stora och 10 kronor för små (t o m 14 år). I priset ingår bussresor, båtfärd, mat och dryck på Nyckelviken.

På kvällen: 30 kronor (från 15 år). I priset ingår dans, förfriskningar och nattamat.

Hur anmäler man sig?

Anmälningar och betalning senast den **28 maj** genom personligt besök hos antingen **Karin Rundberg**, Hästhagsvägen 11, eller **Anders Hedberg**, Utsiktsvägen 6.

När du betalat får du ett deltagarbevis som skall bäras synligt under jubileumsdagen.

Mycket nöje – och varmt välkomna!

HÄSTHAGENS VILLAÄGAREFÖRENING
Styrelsen/Festkommittén

Hästhagen 50 år

